

KDYŽ SE STÁDO OTOČÍ – CHROMÝ BERAN SE OCÍTÁ V ČELE

(Turkmenské přísloví)

ČÍSLO 4* ROČNÍK V* 15. 2. 2012* (ČAS 1 – ročník XVI* Kurýr ročník VII)

Internetový nezávislý list podporující svobodné myšlení, podnikání a vytváření občanské společnosti především v oblasti ASKIBURGIONU.

Ve druhém století našeho letopočtu žil v Alexandrii slavný astronom a zeměpisec Klaudios Ptolemaios. Podle vyprávění obchodníků a vojáků kreslil mapy vzdálených zemí. Velké pohoří na severu země, v níž podle něj žil velký národ Boiochaimů, označil jako Askiburgion. Přiložíte-li Ptolemaiovu mapu na mapu dnešní, pod Askiburgionem naleznete Nízký a Hrubý Jeseník, část Slezska i střední Moravy. I mezi tvůrci tohoto listu naleznete nejednoho učeného Boiochaima. Na sklonku 19. století si příznivci strany realistické, sdružení kolem T. G. Masaryka uvědomili, že potřebné změny společenské vyžadují více informačních zdrojů. A tak vznikl v roce 1866 list ČAS, od počátku redigovaný Janem Herbenem. V roce 1990 si vydavatelé tohoto listu vypůjčili název i původní grafickou podobu hlavičky a vydávali až do roku 2005 list ČAS v tištěné podobě. A pochopitelně v duchu názorů původní České strany lidové (realistické). Ten pak na několik let, od 3. 2. 2005 do 21. 8. 2008 nahradil internetový deník Bruntálský Kurýr. Tento internetový, dle potřeby i tištěný list ČAS je tedy pokračováním obou zmíněných periodik a měl by v této podobě vydržet co nejdéle. Což bude i dílem vás, čtenářů.

Vydává: **občanské sdružení Vlastenecký poutník, Čeladná 711, 739 12 Čeladná, v nakladatelství Moravská expedice®.** Redakce: petr.anderle@tiscali.cz; vpoutnik@tiscali.cz +420 724 100 646. Odpovědný redaktor: Petr Andrie. Každé vydání najdete také na www.hbl.cz; www.marianka.eu. Objednávky: e-mail s předmětem ČAS*

Registrace MK ČR ze dne 22. 3. 2001 evidenční číslo MK ČR E 11 345

NAŠE ODMLČENÍ

Nastalo koncem minulého měsíce, když jsme rozesílali číslo 3. Neodešlo. Prostě naše e-mailová pošta odmítala poslat toto vydání Času na adresy, které jsme měli rozděleny do několika skupin. Zkusili jsme všechno. Dodnes přesně nevíme, co to způsobilo, nicméně jsme na základě doporučení expertů museli vytvořit nové skupiny adresátů. Pokud tyto řádky čtete, pomohlo to.

Všechno zlé, je k něčemu dobré. Hodně našich čtenářů se dotazovalo, co že se vlastně stalo, když nedostávají ČAS. Což by mohlo znamenat, že si zvykli na jeho pravidelné čtení, byť pochopitelně nemusejí vždy se vši v obsahu souhlasit.

Doufejme tedy, že máme na nějaký čas rozesílání Času zajištěno bez problémů. A pokračujeme s tím, s čím jsme začali za počátku roku.

ZÍTRA (O sv. Juliáně)BY MĚL PADAT SNÍH. Jenže pranostiky nám říkají:

16. února: O SVATÉ JULIÁNĚ PŘIPRAV VŮZ A SCHOVEJ SÁNĚ * KDYŽ SLUNCE NA SV. JULIÁNU STROMY OSVÍTÍ, BUDE MNOHO JABLEK.

Svatá Juliana z Lutychu (Julienne de Cornillon), kterou si připomínáme 16. února, byla řeholnice a mystička z Retinne. Staré báje ji o dobrou pohanství nepřesvědčily, stala se křesťankou. Otec ji nutil do sňatku s pohanem Eleusiem, ale ona kvůli svému názoru, že pouze v křesťanství se může stát manželství posvátným svazkem, odmítla. Otec její se domníval, že ji zlomí vězení, leč nestalo se tak. Eleusius se nakonec stal městským prefektem a jako věrnou křesťanku ji nechal mučit a nakonec stít mečem.

IDEJE MAJÍ NÁSLEDKY

Na sklonku minulého roku vydal OBČANSKÝ INSTITUT pod výše uvedeným titulem velice zajímavou knihu Richarda M. Weavera. Platí-li stále ještě říjnová informace, knihu si lze objednat na adrese Občanský institut, Vyšehradská 49, 128 00 Praha 2, nebo na e-mailu zegklitz@archaia.cz. Kniha „o rozkladu západu“ je vynikající. Abyste to mohli sami posoudit, začtete se prosím do její úvodní statě. Je obsáhlá, avšak čte se jedním dechem. Nemusíte se vším souhlasit. Nemusíte vůbec souhlasit. Nicméně vede člověka dnešní doby k zajímavému zamyšlení.

Dlouho jsme žili v drzé jistotě, že člověk dosáhl postavení nezávislosti, díky němuž pozbyla důležitosti prastará omezení a zdrženlivost. A vida: v první polovině dvacátého století, na samém vrcholu moderního pokroku, jsme spatřili bezprecedentní výbuchy nenávisti a násilí.

Držíte v rukou další knihu o rozkladu Západu. Pokouším se v ní o dvě věci, které v narůstajícím množství publikací na toto téma běžně nenajdete. Za prvé pojednávám o zmíněném rozkladu nikoliv na základě analogií, nýbrž na základě dedukce. Vycházím zde z předpokladu, že svět je srozumitelný, člověk je svobodný a to, co si dnes odpykáváme, není produktem biologické ani jiné nezbytnosti, nýbrž důsledkem nerozumné volby. Za druhé jdu o krok dále a předkládám návrh ne-li kompletního řešení, pak alespoň jeho zárodku, jsa přesvědčen, že by člověk neměl podnikat vědeckou analýzu a zůstat při ní mravně nečinným. Když přemýšlím o lidech, k nimž se tímto pojednáním obracím, ze všeho nejvíc mě ohromuje, jak obtížně je lze přimět k tomu, aby si přiznali některé výchozí skutečnosti. Částečně je tato obtíž dána široce přijímanou whigovskou teorií dějin, podle níž časově nejpokročilejší okamžik představuje vrcholný bod vývoje. K tomu bezpochyby přispěly evoluční teorie, které sugerují nekriticky uvažujícím jedincům představu o jakémsi nevyhnutelném postupu od jednoduchého ke složitému. Zjišťujeme však, že skutečná nesnáze leží hlouběji. Opravdu úděsný problém nastane, obrátíme-li pozornost ke konkrétním situacím: v tu chvíli zjistíme, že nejsme s to přimět lidi rozlišit mezi lepším a horším. Je vůbec dnešní lidstvo vybaveno dostatečně racionální stupnicí hodnot, aby mohlo tyto rozlišující přívlastky inteligentně přidělovat? Existuje dost pádných důvodů k tomu, abychom konstatovali, že se moderní člověk stal mravním idiotem. Tak málo je lidí, jimž stojí za to zkoumat svůj život, případně přijmout memento plynoucí ze zjištění, že současný stav je stavem mravně pokleslým, až se vnučuje otázka, zda dnešní lidé chápou, co znamená nadřazenost ideálu. Že s nimi nepohne abstraktní argumentace, tomu se ještě není co divit, ale co si máme myslet, když ani tváří v tvář dokladům o zcela konkrétních zkláskách nejsou schopni rozlišovat a poučit se? Už čtyři století je člověk sám sobě nejen knězem, ale i učitelem etiky. Důsledkem je anarchie ohrožující i minimální shodu o hodnotách nezbytných pro politické uspořádání státu.

NÁŠ DNEŠNÍ STRACH

Plným právem lze o dnešní době říci: hledáš-li pomník naší hlouposti, stačí otevřít oči. Jen za svého krátkého života jsme byli svědky srovnání celých měst se zemí a vyhlazení pradávných

náboženství. Měli bychom se ptát se svatým Matoušem, zda před sebou nemáme tak velké soužení, jaké svět od svého počátku ještě nezažil. Dlouho jsme žili v drzé jistotě, že člověk dosáhl postavení nezávislosti, díky němuž pozbyla důležitosti prastará omezení a zdrženlivost. A vida: v první polovině dvacátého století, na samém vrcholu moderního pokroku, jsme spatřili bezprecedentní výbuchy nenávisti a násilí; spatřili jsme, jak celé národy zdecimovala válka, a vítězové proměnili poražené země v trestné tábory. Jedna polovina lidstva pohlížela na druhou jako na zločince. Všude jsou patrné příznaky masových psychóz. Nejohroživější ze všeho je, že se objevují nejrozmanitější soustavy hodnot vzdalující se jedna od druhé, takže jeden a týž svět na naší planetě je zkarikován nepřehledným množstvím odlišných interpretací. Tyto známky rozkladu vzbuzují strach; ten pak vede k zoufalým a jednostranným snahám o přežití, jimiž se zmíněný proces ještě urychluje. Západní člověk, podobný Macbethovi, učinil volbu ve prospěch zla, a ta se stala hybnou silou i jednoznačnou příčinou následných rozhodnutí, jež opět živí další zlo. Cožpak jsme zapoměli, že se i naši předchůdci setkali s čarodějkami ve vřesovišti? Osudové setkání se uskutečnilo koncem čtrnáctého století. Čarodějky namluvily protagonistovi dramatu, že by se člověk mohl mnohem plněji realizovat, jen kdyby zavrhl víru v existenci transcendentálií. Mocnosti temnot, jako vždy, zvolily nenápadnou taktiku a zaobalily své doporučení do zdánlivě nevinné podoby: zaútočily proti universáliím. Porážka logického realismu ve velké středověké debatě byla nejzávažnější událostí v dějinách západní kultury. Od ní se odvíjely následné činy, jež nyní vyúsťují v moderní dekadenci. Vystavuji se zde výtce, že příliš zjednodušuji dějinný proces, zastávám však názor, že vědomě formulované politické programy jednotlivců i vlád nejsou pouhou racionalizací čehosi, co s sebou přinesly jakési nevysvětlitelné síly. Nikoliv, jsou odvozeny z našich nejzákladnějších idejí o poslání člověka a mají ohromnou moc (i když ne nepřemožitelnou) určovat směr, jímž se ubíráme. Za nejvýraznějšího iniciátora změny v lidském chápání reality, k níž došlo na této historické křižovatce, považuji z uvedeného důvodu Williama z Ockhamu. Právě on razil neblahou doktrínu nominalismu, která popírá, že by universálie reálně existovaly. V důsledku jeho vítězství byla universálním pojmem ponechána role pouhých jmen, s nimiž lze nakládat dle libosti. Jádrem celého problému je otázka, zda existuje zdroj pravdy vyšší než člověk a nezávislý na člověku. Odpověď na tuto otázku je rozhodující pro naše chápání povahy a osudu lidstva. Praktickým důsledkem nominalistické filosofie je popření reality rozpoznané intelektem; namísto toho se postuluje, že realitou je vše, co vnímáme smyslově. Jakmile se takto změnilo přesvědčení o tom, co je skutečné, změnilo se směřování celé kultury. Ocitli jsme se na cestě k modernímu empirismu.

DĚS PRÁZDNOTY?

Význam této změny by mohl leckdo přehlédnout, je totiž od nás vzdálená v čase a její povaha je abstraktní. Pokud někdo ještě nezjistil, že světový názor má pro člověka prvořadou důležitost, a tím spíše pak pro tvůrce kultury, měl by si uvědomit sled okolností odvíjejících se s železnou logikou od výše popsané změny. Popření univerzálií vede k popření všeho, co přesahuje naši zkušenost. Popření všeho, co přesahuje zkušenost, nevyhnutelně znamená popření pravdy, byť se vymýšlejí všelijaké způsoby, jak tento vývod zpochybnit. Jakmile popřeme objektivní pravdu, nic nás nezachrání od relativismu, podle něž „měřítkem všech věcí je člověk“. Když čarodějky člověku radily, že se může touto snadnou volbou plněji realizovat, záměrně hovořily neurčitým jazykem věštek, ve skutečnosti totiž nastavovaly směr, který člověka od reality zcela odřízne. Tehdy začal působit „děs z prázdnoty“, projevující se dnes odcizeným vnímáním neměnných pravd. Jelikož tak zásadní změna víry ovlivnila v konečných důsledcích chápání všeho ostatního, netrvalo dlouho a objevila se nová doktrína o přírodě. Dříve se mělo za to, že příroda jen napodobuje transcendentní model a představuje nedokonalou realitu. Napříště se měla chápat tak, že sama v sobě obsahuje principy své konstituce a svého chování. Tato revize přinesla dva závažné důsledky pro filosofické bádání. Za prvé povzbudila zevrubné zkoumání přírody, pro něž se vžil termín věda, vycházející z předpokladu, že příroda svými projevy zjevuje vlastní podstatu. Za druhé, ze stejných důvodů, zavrhl doktrínu nedokonale realizovaných forem. Ještě Aristotelés připouštěl prvek nesrozumitelnosti ve světě, kdežto pojetí přírody jako racionálního mechanismu nyní s tímto pojetím skoncovalo. Vyloučení prvku nesrozumitelnosti v přírodě

vedlo k opuštění doktríny prvotního hříchu. Je-li fyzická příroda úplnou celistvostí a je-li člověk součástí přírody, je neudržitelné myslet si o něm, že trpí dědičným hříchem. Selhání, jichž se dopouští, je napříště nutno přičítat jeho prostoduché neznalosti anebo nějakému druhu sociálního strádání. Takto nás tedy čistá dedukce přivádí k logicky nevyhnutelnému závěru o přirozené dobrotě člověka. To ale ještě není konec. Je-li příroda samohybným mechanismem a člověk racionálním živočichem redukováným na své potřeby, je na čase vyzdvihnout racionalismus na úroveň filosofie. Člověk si usmyslil, že nehodlá svět přesahovat, a bylo tudíž zcela na místě, že si stanovil za vrcholné intelektuální poslání interpretaci údajů poskytovaných smyslovým vnímáním. Odtud vedla cesta k Hobbesovi, Lockovi a racionalistům osmnáctého století, kteří učili, že stačí, aby člověk správně uvažoval na základě poznatků o přírodě. Otázka, proč byl svět stvořen, rázem pozbývá smyslu: její vyslovení totiž předpokládá v řádu existujících věcí cosi nadřazenějšího přírodě. Nového člověka tudíž nezajímá tajemná skutečnost existence světa, nýbrž zajímá ho, jak svět funguje. Zde máme racionální základ moderní vědy. Jak podotkl Bacon v díle *New Atlantis*, na něm je postavena systematizace jevů sloužící jako prostředek vládnutí.

CO S NÁBOŽENSTVÍM?

Náboženství začíná mít v této fázi nejednoznačné postavení. Je nutno si položit otázku, zda může ve světě racionalismu a vědy vůbec přetrvat. Jedním řešením byl deismus, jenž činí z Boha výsledek racionálního zkoumání přírody. Jenže toto náboženství – stejně jako všechna ostatní, jež odmítají apriorní pravdu – postrádalo moc zavazovat a ponechalo prostě na každém, aby si vyložil svět přístupným lidským smyslům podle svého. Začalo se hovořit o „přírodě a Bohu přírody“ a „anomálii humanizovaného náboženství“. Za dalším rohem netrpělivě číhal materialismus – byl ostatně implicitně obsažen už v koncepcích staršího data. A tak se brzy stalo povinností vysvětlovat člověka jeho prostředím, o což se v devatenáctém století zasloužil Darwin i jiní (pro převažující charakter těchto změn je příznačné, že v roce 1859, kdy Darwin publikoval své závěry, se blížilo k obdobnému vysvětlení nezávisle na něm několik dalších učenců.) Člověk veplul do tohoto století na oblacích vrcholné transcendence, nyní však začal být vysvětlován způsobem, který by se zajisté zamlouval pozitivistům. Jakmile byl člověk tímto způsobem pevně zasazen do světa přírody, okamžitě se stalo nutností zpochybnit fundamentální povahu jeho motivací. Zodpovězení důležité otázky původu člověka ve prospěch vědeckého materialismu nabídlo jako příčinu příčin (*causa causans*) biologickou nutnost vyústující v přežití nejzdatnějších. Tvrdíme-li, že nás utvářejí výhradně tlaky prostředí, nezbyvá nám než rozšířit stejnou teorii příčinnosti na lidské instituce. Sociální filosofové devatenáctého století našli u Darwina mohutnou podporu svého tvrzení, že lidské bytosti vždy jednají na základě ekonomických stimulů, a dokonale tím popřeli svobodnou vůli. Velkolepý spektakl dějin bylo najednou možno zredukovat na ekonomickou činnost jedinců a tříd. Začaly se konstruovat podrobné prognózy vycházející z teorie ekonomického konfliktu a jeho řešení. Člověk stvořený k obrazu Božímu, protagonist a velkého dramatu, v němž je v sázce lidská duše, byl nahrazen člověkem-živočichem, jenž usiluje o blahobyt a konzumuje. Nakonec přišel psychologický behaviorismus popírající nejen svobodnou vůli, ale i tak elementární usměrňující sílu, jako je instinkt. Nehoráznost této teorie lze rychle odhalit, takže si nezískala tolik stoupenců jako teorie ostatní, a přece je pouze jejich logickým vyústěním – měli by se k ní tudíž poctivě přihlásit všichni zastánci materiální příčinnosti. V podstatě se v ní redukuje ad absurdum argumentační linie odvíjející se od chvíle, kdy dal člověk rozmařile sbohem pojmu transcendence.

NAŠE HLUBOKÁ A TEMNÁ PROPAST

Neexistuje termín, který by vhodně popsal stav, v němž člověk nyní uvízl, snad kromě slova „propast“. Ano, člověk se ocitl v hluboké a temné propasti a nemá nic, co by mu umožnilo dostat se z ní ven. Jeho život je praxí bez teorie. Problémy se vrší kolem něho a on prohlubuje

všeobecné zmatení tím, že je řeší úzce účelovými opatřeními pro daný okamžik. Tajně žízni po pravdě, ale při tom se nechává svést myšlenkou, že život by měl být experimentem. Vidí, jak se hroutí jeho instituce, a zdůvodňuje to řečmi o osvobození. Války, jak se zdá, je nutno vést častěji a častěji. A tak člověk křísí k životu staré ideály (jejichž smysl je však zásadně zpochybněn premisami, z nichž on sám v životě vychází) a pomocí státní mašinerie je opět nutí ke službě. Potýká se s velkým paradoxem: naprostá pohrouženost do hmoty ho činí nezpůsobilým řešit problémy hmoty. Úpadek lidstva lze charakterizovat jako dlouhý sled abdikací. Člověk zjišťuje, že má stále menší prostor k uplatnění své pravomoci, a přitom si bláhově myslel, že ze sebe udělal centrální autoritu ve vesmíru. Opravdu to vypadá, že zde máme co do činění s dialektickým procesem, který nám odebírá tím více moci, čím více stavíme na odiv, jakou moc nám dává naše nezávislost. Tento příběh se výmluvně odráží ve změnách, jimiž prošla oblast vzdělávání. Neblahým důsledkem setkání s čarodějky byl posun od pravdy rozpoznané prostřednictvím intelektu k faktům získaným na základě zkušenosti. Nad změnou, již prodělalo studium logiky ve čtrnáctém století – století Ockhamově – visí vývěsní štít: „mráček malý jako lidská dlaň“ (1 Kr 18,44). Logika byla gramatikalizována: z vědy, která učila člověka vere loqui, se stala věda učící recte loqui. Od ontologického dělení podle kategorií postoupila ke studiu významů, s nevyhnutelným důrazem na významy historické. Zde začíná útok proti definici: pakliže slova již neodpovídají objektivním realitám, nezdá se žádným velkým zločinem zacházet s nimi libovolně. Tímto okamžikem se začala oslabovat víra v jazyk jakožto prostředek k nalezení pravdy a dodnes je zmítána těžkými pochybami, z nichž ji má vysvobodit nová věda zvaná sémantika. Stejně tomu bylo s náplní vyučovacího procesu. Už renesance v rostoucí míře přizpůsobovala zaměření studia tak, aby zformovalo člověka, jenž bude schopen dosahovat světských úspěchů – i když musíme podotknout, že ho ještě neponechala zcela bez pomoci filosofie a beze slov pozhelnání, jelikož svět v této epoše zatím stále dbal na ideje (byť už snad jen díky setrvačnému dědictví věků minulých), a měl tudíž ještě natolik blízko k transcendentním koncepcím, aby dokázal předvídat odlidšťující účinky specializace. Fyzikální objevy v sedmnáctém století vydláždily cestu k syntéze vědních oborů, i když teprve v devatenáctém začaly přímo ohrožovat kontinuitu starých intelektuálních disciplín.

VLÁDNEME OPRAVDU PŘÍRODĚ?

V této éře nabraly změny vysokých obrátek za vydatné podpory dvou tendencí s převratnými dopady. První spočívala v pronikavém rozšíření nadvlády člověka nad přírodou, jež ohromilo každého kromě nemnoha rozvázných, a druhá pak v rostoucím tlaku směřujícím k zavedení široce dostupného vzdělání – ta mohla být sama o sobě prospěšná, ale ztroskotala na neřešitelném problému pravomocí v rovnostářské demokracii: nikdo neměl natolik kompetentní postavení, aby určil, čím se mají hladovějící masy nakrmit. Nakonec se v hanebné kapitulaci před obtížností situace a v rezignaci na autoritu vědomosti zavedl fakultativní systém. Otevřenými dveřmi vtančil dovnitř karneval specializace a odborností – pod ochranou a s častým přispěním prapodivných byrokratických nástrojů, takže ctěného jména university bylo zneužito bizarní směsicí zájmů, přičemž nemálo z nich své antiintelektuální aspirace zcela nezaobaleně deklarovalo. Instituce vzdělávání tomuto úpadku nečelily, naopak k němu přispěly, ztratily totiž zájem o Homo sapiens, jen aby vyprodukovaly Homo faber. Co člověk získá studiem, přechází ve zvyk. Je snadné sledovat od epochy k epoše, jak se popsané změny odrážejí v dominantním typu vůdce. V sedmnáctém století jím byli na straně jedné rojalista a učený obránce víry a na straně druhé aristokratický intelektuál typu Johna Milтона nebo představitel puritánských teokratů, kteří se usadili v Nové Anglii. Další století zažilo převahu whigů v Anglii a vzestup encyklopedistů a romantiků na kontinentě – lidí, jimž nechybělo intelektuální zázemí, kteří však horlivě přerézávali kotevní lano poutající nás k realitě, pod vlivem klamného přesvědčení, že člověk je od přirozenosti dobrý. Rozdíl mezi světonázory obou století vystihuje výtka Fridricha Velikého jakémusi sentimentalistovi: „Ach, mein lieber Sulzer, er kennt nicht diese verdammte Rasse.“ Následné období bylo svědkem vzestupu lidového vůdce a demagoga – nepřítel privilegii, který rozšířil volební právo v Anglii, rozdmýchal revoluce na kontinentě a nahradil

společenský pořádek promyšlený otci zakladateli ve Spojených státech demagogií a městskou politickou mašinerií.

STOJÍME NA KRAJI KULTURNÍHO ÚPADKU?

Dvacáté století oslavovalo vůdce mas, nicméně v tomto bodě dochází k rozdělení tendencí, jehož hluboký význam budeme mít ještě příležitost zaznamenat. Noví proroci reform se dělí na dvě ostře odlišené skupiny: sentimentální humanitáře a elitní skupinu nelitostných teoretiků pyšnicích se tím, že jsou od sentimentalismu oproštěni. Moderní komunisté – revolucionáři a logikové – v nenávisti ke světu nevázanosti a rozmařilosti, do něhož se jejich sortě ani za celá staletí nepodařilo proniknout, se uchylují k důsledné intelektuální rigoróznosti. Jejich zlověstná a nekompromisní rozhodnost je dosud nejpádňější obžalobou renesančního člověka a jeho následovníků, kteří zavrhlí intelekt. Nic není pro moderního člověka na Západě znepokojivějšího než logická jasnost, s níž komunisté přistupují ke každému problému. Nepopíratelným zdrojem tohoto znepokojení je hluboká obava, že máme tu čest s prvními skutečnými realisty za několik set let a že západní liberalismus nelze spasit sebeobratnějšími kličkováními ve vyhrazeném středu. Příběh útěku člověka od náboženského či filosofického transcendentalismu byl vyprávěn mnohokrát. Jelikož se obvykle prezentuje jako příběh pokroku, je dnes mimořádně obtížné přimět i malé množství lidí k tomu, aby si uvědomili, že následky jsou ve skutečnosti právě opačné. A přece: konstatovat fakt úpadku je nejnaléhavější povinností naší doby. Dokud totiž neukážeme, že kulturní úpadek je historickou skutečností, kterou lze doložit, a moderní člověk že rozmařile promrhal své statky, nebudeme moci bojovat s lidmi, kteří propadli hysterickému optimismu. Takový tedy máme úkol. Před námi ovšem stojí vážná překážka: lidstvo pohybuje se po sestupné dráze v sobě vyvinulo jakousi necitlivost, která sílí úměrně jeho degradaci. Ztrátu si nejjasněji uvědomíme na samém počátku. Jakmile zapustí kořeny zvyk, jsme svědky toho, jak se anomální stav apatie upevňuje tím více, čím více se prohlubuje morální krize. Největší šanci na záchranu má člověk v okamžiku, kdy se ohlásí první varovné příznaky mdlob. Právě tím lze podle mého mínění vysvětlit, proč středověké myslitele mimořádně vzrušovaly otázky, jež nám dnes připadají nesmyslné nebo irelevantní. Nedbá-li člověk varovných hlasů, budou postupně slábnout a není vyloučeno, že se dostane do stavu, v němž ztratí veškerou mravní orientaci. Proto nejsme zjevně schopni tváří v tvář nezměrné brutalitě našeho věku náležitě reagovat na znetvořování pravd a bestialnost činů. Na stále větším množství příkladů se ukazuje nevysvětlitelná lehkovážnost v těsném sousedství do očí bijících rozporů (popírající dědictví antického Řecka) a necitelnost k utrpení (popírající ducha křesťanství). Tuto lhostejnost pozorujeme zejména od obou světových válek. Stáváme se amorálními, aniž bychom to byli schopni vnímat, a degradovanými, aniž bychom měli prostředky ke změření našeho úpadku. Proto nás při úvahách o katastrofách našeho věku nejvíce ohromuje, že lidé nečelí výzvám, které tyto katastrofy přinášejí. V minulosti platilo, že velké kalamity probudily ne-li velké ctnosti, pak alespoň velká vzepětí heroismu, kdežto po děsivých soudech vynesených nad celými národy v posledních desetiletích pozorujeme jen projevy trivializace a zlehčování. Vyvinul se prapodivný nepoměr mezi dramatickostí těchto událostí a chování jejich aktérů, jako bychom sledovali herce, kteří nerozumějí svým rolím. Hysterický optimismus bude převládat do té doby, než si svět přizná existenci tragédie, což nemůže učinit, dokud nezačne znovu rozlišovat mezi dobrem a zlem. Naděje na obnovu závisí na znovuzkříšení „obřadu nevinnosti“ – čistoty vize a znalosti formy, protože ty nám umožňují vnímat, co je pokřivené či destruktivní a co se neshoduje s našimi mravními ambicemi.

ZHOUBOU MŮŽE BÝT NAŠE BEZSTAROSTNOST

Máme nejvyšší čas se o to pokusit, dokud nepropadneme naprosté bezstarostnosti typické pro lidi, kteří raději volí zatracení, než aby si přestali užívat. Bude-li současný trend pokračovat, stane se pohyb odstředivým. Libujeme si v bezuzdnosti a nic nás nenaplnuje svrchovanějším pocitem, že jsme něčeho velkolepého dosáhli, než když pokácíme další ze zbývajících pilířů naší kultury. Ve světle těchto okolností není divu, že chceme-li po lidech,

aby se byť jen zamysleli, zda neprožíváme úpadek, setkáme se s nedůvěrou a odporem. Musíme si uvědomit, že od nich vlastně požadujeme vyznání viny a přijetí přísnějších povinností. Vznášíme požadavky ve jménu ideálu, ve jménu čehosi nadosobního, a nemůžeme čekat, že se nám dostane vřelejšího přijetí, než se dostalo narušitelům bezstarostnosti v libovolné jiné době. Ba naopak, dnes budeme nejspíše vítáni ještě méně, neboť století a půl nadvlády buržoazie vyprodukovalo typ smýšlení, které je vysoce nepřístupné znepokojivým myšlenkám. K tomu nutno přičíst egoismus moderního člověka, napájený z mnoha pramenů, jenž stěží vyklidí místo pokoře, bez níž se neobejde žádná sebekritika. Apoštolové modernosti obvykle zahajují svou protiargumentaci katalogem úspěchů, jichž modernost dosáhla, aniž by si uvědomili, že tím podávají svědectví o svém pohroužení do jednotlivostí. Musíme jim připomenout, že s výčtem nelze začít, dokud jsme nedefinovali, oč chceme usilovat a čeho chceme docílit. Nestačí vyzdvihnout vynálezy a inovační procesy našeho století. Muselo by se též prokázat, že nejsou pouhým květem hniloby. Chce-li někdo vychvalovat moderní úspěchy, měl by je nejprve poměřit s proklamovanými cíli naší civilizace – se stejnou přísností, s níž scholastikové konfrontovali své logické vývody s doktrínou o Boží povaze. Bez toho je okázalé předvádění úspěchů nesmyslné. Lze-li se ovšem shodnout na tom, že musíme hovořit o účelu, který je nadřazen prostředkům, pak můžeme začít klást některé zcela příhodné otázky o situaci moderního člověka. Pojdme nejprve prozkoumat, zda toho více ví a zda je celkově moudřejší než jeho předkové. Toto zkoumání je nesmírně závažné. Pokud je totiž pravdivé tvrzení modernistů, že toho víme více, pak mohou smést naši kritiku se stolu, neboť si jen těžko lze představit, že by lidé získávající po celá staletí větší a větší vědomost byli vůbec schopni zvolit si cestu zla. Vše pochopitelně závisí na tom, jak chápeme pojem vědomost. Přidržíme se klasického předpokladu, že neexistuje vědění na úrovni počítků, že tudíž vědění znamená poznání universálií, a cokoliv tedy poznáme jako pravdu, nám umožňuje předvídat. Proces učení zahrnuje interpretaci, a čím méně jednotlivostí potřebujeme k tomu, abychom dospěli k zevšeobecnění, tím jsme schopnějšími žáky ve škole moudrosti. Celé směřování moderního myšlení – dalo by se říci celá jeho morální pohnutka – se sevrkly na to, jak zaměstnat jednotlivce nekonečnou indukci. Od dob Bacona utíká svět od prvních principů, místo aby se k nim blížil, takže na verbální úrovni zjišťujeme, že „fakt“ nahrazuje „pravdu“, a na filosofické úrovni jsme svědkem útoku proti abstraktním idejím a proti spekulativnímu zkoumání. Nevysloveným předpokladem empirismu je, že zkušenost nám poví, co zakoušíme. Ve veřejné sféře lze z některých novinových fejetonů či rozhlasových pořadů soudit, že průměrný člověk se s tímto názorem ztotožňuje a představuje si, že se z něj pilným osvojováním jednotlivostí stane učenec. S jak politováníhodnou důvěrou odříkává fakta! Bylo mu řečeno, že „vědění je moc“, přičemž vědění se prý skládá z velkého množství podrobných údajů. Proto také posun od spekulativního bádání ke zkoumání zkušenosti zahltil moderního člověka takovým množstvím rozmanitých faktů, že už ani nevidí na cestu. V tomto smyslu lze pochopit aforismus Goethův: o člověku můžeme říci, že toho ví hodně, pouze tehdy, ví-li toho málo. Náš současník toho či onoho povolání je sice schopen věrně popsat nějaký nepatrný kousek světa do nekonečně drobných detailů, ale zcela postrádá porozumění. Pravda nemůže existovat v rámci programu oddělených věd. Myšlení takového jedince bude zneplatněno ve chvíli, kdy vstoupí do hry vztažnosti ab extra. Svět „moderních“ vědomostí se podobá Eddingtonově vesmíru: difúzně se rozpíná, dokud nedospěje k nicotě.

JE ČLOVĚK POMALU EKONOMICKY ČTVRCEN?

Obhájci současné civilizace tvrdí, že je moderní člověk lépe vzdělán než jeho předkové, a mají tím na mysli, že je více lidí gramotných. Vyšší gramotnost lze zajisté prokázat, nicméně položme si otázku, zda kdy existoval pochybnější všelék na neduhy lidstva než gramotnost. Po stu letech zkušeností musíme zopakovat trpký postřeh Nietzscheho: „To, že se každému dostalo možnosti naučit se číst, zničilo v dlouhodobém horizontu nejen písemnictví, ale i myšlení.“ Na tomto vychvalovaném experimentu není podstatné, co jsou lidé schopni číst, nýbrž co čtou a zda je lze přimět (jakýmikoliv představitelnými prostředky) naučit se něčemu na základě přečteného. Dalí jsme lidem metodu osvojení. Kolik útěchy nám kyne z toho,

jakým způsobem této metody užívají? Ve společnosti, kde je povoleno svobodně se vyjadřovat a kde se nejvíce ze všeho akcentuje popularita, sahají lidé většinou po čtivu, které je vzruší. Jsou neustále vystaveni manipulaci ze strany těch, kteří kontrolují, co se dostane do rotačky (o podrobnější rozbor se pokusím dále v této knize). Lze pochybovat, zda alespoň jeden člověk ze tří získá ze svobodně zvoleného čtiva něco, co si zaslouží být nazváno vědomostí. Ohromující množství faktů, k nimž máme dnes přístup, nás pouze odvádí od zvažování prvních principů, takže směřujeme k okraji. A nade vším se v ostrých obrysech vznáší jako připomínka lidské pošetilosti tragédie moderního Německa – jednoho ze států s kompletní gramotností. Ti, kteří straní baconovcům a dávají přednost botám před filosofií, nám určitě odpovědí, že je to chabá výhrada, neboť pravá sláva moderní civilizace spočívá v tom, že člověk zlepšil své materiální podmínky až do té míry, že je o něj spolehlivě postaráno. Ano, pravděpodobně by bylo možné statisticky prokázat, že průměrný člověk v zemích, které nejsou devastovány válkou, má dnes více věcí ke konzumaci, než měli jeho předkové. K tomu je však nezbytné přičinit dvě poznámky. Předně: jelikož si moderní člověk nedefinoval životní cíl, vrhá se do nekonečného sledu procesů spočívajících v boji o „adekvátní“ živobytí. Jednou z nejpodivnějších nesrovnalostí dějin je pnutí mezi subjektivním pocitem hojnosti panujícím ve starších a jednodušších společnostech a subjektivním pocitem nedostatku panujícím ve zdánlivě bohatších společnostech dnešní doby. Charles Péguy poukázal na to, že moderní člověk se cítí být „pomalu ekonomicky škrcen“ a uvědomuje si, že nikdy nemá tolik, aby uspokojil nároky diktované jeho životním stylem. Standardy spotřeby, jimž nedokáže dostát (a jimž ani dostát nepotřebuje), se mu zjevují takřka v podobě povinnosti. Od hojnosti v jednoduchém životě jsme pokročili k nedostatku v životě komplikovaném, až se zdá, že jsme nějakým dosud nevysvětleným způsobem formalizovali prosperitu do té míry, že se pro většinu lidstva stala jen vysněnou chimérou. V žádném případě nemohou baconovci tvrdit, že svou při vyhráli, dokud se neprokáže, že nahrazení skromné nenáročnosti nespoutanou žádostivostí – nahrazení stabilní poptávky po nezbytných věcech vzestupnou spirálou tužeb – vede k většímu štěstí. Zkusme nicméně pominout popsany pocit frustrace a obraťme pozornost ke skutečnosti, že moderní člověk toho má relativně více. Samotný tento stav vyvolává konflikt.

JE NADBYTEK MĚŘÍTKEM?

Neměnným zákonem lidské povahy je to, že čím více si dopřáváme, tím méně jsme disponováni k tomu, abychom vydrželi kázeň namáhavé práce, neboli tím méně jsme ochotni vyprodukovat, co se má spotřebovat. Práce přestává být v životě funkční – stává se čímsi, co s nechutí směňujeme za nadbytek, na nějž má každý „právo“. Společnost takto zkaženou lze přirovnat k opilci: čím víc nasává, tím méně je schopen pracovat a obstarávat si prostředky k financování své závislosti. Podle nespočetných postřehů z dějin národů i z příběhů jednotlivců lze konstatovat, že veliké majetky – právě kvůli pokušení luxusu – činí vlastníka nezpůsobitelným k práci, bez níž nelze majetek udržet. Upuštěme však ode všech úvah zabíhajících do konkrétností a zeptejme se, zda moderní člověk pociťuje větší štěstí, ať již v aspektech zjevných či skrytých. Snažme se při tom vyvarovat povrchního chápání takového stavu a hledejme něco fundamentálnějšího. Jsem ochoten přijmout Aristotelovo pojetí „pocitu uvědomělé vitality“. Cítí člověk, že stačí na svůj život? Pohlíží na něj stejně, jako pohlíží muž plný sil na závod, jehož se má zúčastnit? Povšimněme si v první řadě prohlubující se psychické úzkosti a ohromného výskytu neuróz, jimiž se náš věk odlišuje ode všech předchozích. Typický moderní člověk má ve tváři výraz štvaného zvířete. Cítí, že se mu realita vymkla z rukou, což ho dále rozvrací. V důsledku pokračujícího rozkladu je znemožněn rozumný způsob předvídání, skrze nějž lidé v příčetných érách dokáží usměrňovat své životy. Doprovodným jevem je strach, a ten otevírá stavidla mocné destruktivní síly nenávisti. Celé státy tonou v obavě z ohrožení, což vede k válkám. Jen málo lidí dnes pociťuje jistotu, že válečný konflikt nesmete s povrchu země veškeré dědictví určené jejich dětem. Dokonce i kdyby bylo toto zlo alespoň dočasně zažehnáno, jedinec stejně nespočine v pokoji, ví totiž, že běs technologie může znetvořit či zničit způsob života, který pro sebe vytvořil. Bytost stvořená

k tomu, aby předvídala budoucí a bilancovala minulé, zjišťuje, že druhé vyšlo z módy a první se stává nemožným. K tomu si připišme další ztrátu.

JSME OPRAVDU BEZMOCNÍ?

Člověk je dnes neustále ujišťován, že má více moci než kdy dříve v dějinách, a přece zakouší každodenní beznadějnou bezmocnost. Pohleďte naň někde v bludišti velkoměsta. Pracuje-li pro obchodní firmu, obětoval s největší pravděpodobností všechny formy nezávislosti výměnou za pofidérní nezávislost finanční. Moderní společenské i podnikatelské organizace činí nezávislost nákladnou záležitostí, ba věci mohou dojít tak daleko, že integrita se stane pro obyčejného člověka přepychem, který se mu jednoduše nevyplatí (jak podotkl Stuart Chase). Nejenže se takový ubožák snadno stane děvečkou pro všechno v místě své každodenní lopoty, ale navíc je všemožně směstnán a omezen, což je častým průvodním jevem koncentrovaného fyzického spolužití mas na pracovišti. Jelikož se tím upírají člověku oprávněné a přirozené nároky, propadá frustraci, jejímž projevem jsou výrazy neuspokojení a zoufalství ve tváři každého, jehož duše se ještě docela neseschla. To bylo jen několik otázek, které je záhodno položit opěvovatelům pokroku. Dozajista nám namítnou, že údajný úpadek dnešního věku je jedním z věčně se opakujících klamů lidstva: budou tvrdit, že týž pocit má každá generace, hodnotí-li generaci nastupující, právě tak jako konkrétní rodičové nikdy docela nedůvěřují schopnosti svých dětí potýkat se s velkým světem. Musíme trvat na tom, že s ohledem na popsané skutečnosti vskutku vykazuje každá následující generace úpadek v tom smyslu, že se ocitá o další krok blíže propasti. Jsou-li změny na postupu, každá generace zprůměruje jejich další porci. To, že některé kultury prodělaly vývoj od vysokého stupně organizovanosti k rozkladu, lze objektivně prokázat studiem dějin. Stačí si vzpomenout na Řecko, Benátskou republiku či Německo.

Tvrzení, že změny od generace ke generaci jsou iluzorní a že existují pouze cykly biologické reprodukce, je jen další formou popření standardů, a v konečném důsledku popřením vědomosti. Právě zde jsou kořeny naší degradace. Civilizace je jevem, jehož trvání není zaručeno, my jsme však dovolili, aby nás nestydaté bažení po hmotném úspěchu učinilo k této pravdě slepými. Mnoho pozdních společností předvádí právě v období útlumu oslňující efekty a vykazuje schopnost vytříbeného smyslového vnímání, nad rámec čehokoliv, co bylo možné spatřit v dobách jejich největší vitality.

To, že se tak působivé projevy mohou zároveň spolupodílet na likvidaci charakterového typu dbajících na správnou volbu, která je kotevním lanem celé společnosti, představuje velikou lekci, z níž se musíme poučit. V konečném analytickém uchopení zní náš problém takto: jak znovu získat intelektuální integritu, která umožňuje člověku chápat hierarchii dober? První kapitola této knihy se pokouší určit nadřazený zdroj vnímání světa a myšlení o světě, jehož nalezení zaručí, že naše soudy o životě nebudou vrtkavé a náhodné, nýbrž logicky nevyhnutelné a správné.

(Mezitulky redakce ČASU)

CÍRKEVNÍ MAJETEK – TO JE OŘÍŠEK

*V souvislosti s připravovaným zákonem o navrácení majetku církvím jsme svědky neuvěřitelných slovních eskapád. Různí politikové vytahují ve svých projevech slovník doby totalitní, mnozí používají argumenty, které zde již jednou byly, například z první republiky. Jiní zas dávají najevo své špatné věcné i právní vzdělání. Dlužno přiznat, že jsou lidé (i mezi politiky), kteří se dívají na problém věcně, bez emocí a se znalostí věci. Velice strážlivý a věcný pohled k této problematice obsahuje nedávný článek (10. února) **kardinála Miroslava Vlka**. Pochopitelně, že strany navrácení církevního majetku, avšak posuďte sami:*

Naše politická groteska

Když jsem poslední dobu sledoval události kolem majetkového narovnání státu s církvemi, měl jsem smíšené pocity: na jedné straně jsem musel potlačovat škodolibé zadostiučinění, že náš stát skoro dvacetiletou nečinností potrestal sám sebe. Vlády, ne církve stále ochotné k řešení, dotlačily neřešením tento problém do nejhorší možné politické a ekonomické situace. Celou tu minulou dobu jsem soustavně poukazoval na tento neřešený problém a vyzýval k jeho řešení a bylo mi mnohými krátkozrace stále předhazováno, že církev je chamtivá, že chce majetek, a byl jsem všelijak nepřátelsky očerňován, přestože církev byla znovu a znovu ochotná státu vycházet při řešení maximálně vstříc. Jednou byla připravena podle přání politiků přijmout jen naturální restituci, jindy když jiní politici přišli s opačným názorem, církve byla zase ochotna se vzdát všeho majetku za finanční odškodnění. Jindy když už bylo vše připraveno, poslanec ODS Vlastimil Tlustý ze závisti a z nenávisti shodil se stolu ve zvláštní parlamentní komisi v poslední chvíli, zradou své koaliční pozice, již připravený návrh zákona. A při tom jsme stále spolupracovali se Svazem měst a obcí, kterým jsme také chtěli pomoci v jejich těžké situaci.

V době tohoto zbytečného protahování a neřešení byly aspoň vypracovány odborné posudky o tomto majetku. Myslím posudky odborníků Ústavu státu a práva (Milan Kindl), posudky JUDr. Jágra, poradce Ústavního soudu, odborné posudky, které si nechalo ministerstvo kultury vypracovat, a další odborné posudky v materiálech vypracovaných pro onu Zvláštní parlamentní komisi. Posudky některých právníků právnické fakulty Univerzity Karlovy (Kindl, Míhule), které však byly nesprávně vydávány za posudky univerzitní (což bylo dementováno tehdejším rektorem UK Karlem Malým), ty zde nechávám stranou.

Na úsilí církví o řešení této trvalky, která ostatně vytvářela naší republice určitou negativní image i na mezinárodní rovině, se mnozí neohlíželi. Svaz měst a obcí možná „křičel“ málo, takže na všechny ty hlasy se politici a stát málo ohlíželi. Bylo by možné přemýšlet a hledat důvody proč.

Až když už Svaz obcí a měst ztratil po posledním „shoení“ připraveného návrhu zákona v parlamentu trpělivost a získal skupinu senátorů, která dala k ústavnímu soudu žádost o zrušení blokačního paragrafu zákona o půdě z r. 1991, aby mohly města a obce nějak nakládat s církevním majetkem ve svých katastrofách, a o katastrofálně chátrající budovy se nějak postarat, tu vydal ÚS velmi důrazné rozhodnutí, ve kterém jasně řekl, že nečinnost vlád ve věci majetkového vyrovnání byla protiústavní a že vlády porušovaly právní řád, když slíbily problém řešit a vzbudily legitimní očekávání těch, kterých se věc týkala. 20 let ale nic nedělaly, takže to nebyly už jen církve, které naléhaly, ale prostřednictvím Svazu měst a obcí i sama vysoká právní instituce státu. Tu už nezbyvá nic jiného, než problém řešit. Ale tou předchozí nečinností vlád byl problém dotlačen do ekonomicky nejnevhodnějšího období. To si ovšem musí připsat na své konto politici a vlády.

Na druhé straně se ukazuje a rozvíjí opravdu směšná, groteskní a komediální (ne-li ovšem tragická) situace. Myslím to, co ve své bezmocnosti předvádějí v parlamentu i mimo parlament, v různých relacích a v médiích vůbec ty síly, které svou dikcí i svými kroky v rozporu s naším právním řádem se vracejí do časů totality a spojují se s kriminálními živly, které v minulosti to vše způsobily. Je opravdu zarážející, jakými vymyšlenými a překroucenými argumenty i úsměvnými pohádkami, lží a nenávistí argumentují, bez ohledu na právo a spravedlnost. Tito lidé předvedli kulturu totality a ukazují, jak by se chovali, kdyby se tento typ lidí dostal k moci. Nenávist je vede ke groteskním krokům, když například bývalá disidentka proti totalitnímu režimu se dnes bezostyšně spojuje s komunisty, jejichž strana to vše způsobila. Je vidět, že nenávist a zloba zavádí člověka do lidského i duchovního marasmu a tím se sám zesměšňuje.

Protože paměť lidská je krátká, proto si všechny ty groteskní monitoriny z těchto dnů ukládám, protože ty výroky, které zaznívají, jsou pamětihodné. Komediální aktéři se zapisují do našich politických dějin i do politické kultury a prozrazují, že jim není nic svaté. Otevřeně ukazují, co mají v hlavě i v srdci. Představují obraz úrovně naší společnosti, obraz vymytých mozků a dědictví minulé totalitní doby.

Je opravdu pod určitou úroveň snažit se všemi těmi argumenty nějak vážněji zabývat. K některým jsem se sice už vyjadřoval na svém webu, ale myslím, že vážnější pozornost si nezaslouží.

Nejgrotesknější jsou asi ta trestní podání z péra bývalé disidentky Lenky Procházkové, ať už na vládu premiéra Nečase nebo na arcibiskupa Dominika Duku a další neznámé pachatele, kterými se autorka staví nad náš právní řád, nad ústavní soud. Jen si myslím, že by měli podat trestní oznámení právě i na tuto soudní instanci.

Ovšem mnozí se ptají, jestli takové nehorázné pohrdání právním řádem není také nějak právně postižitelné! A jestli takové podání na vládu nemůže být kvalifikováno také jako snaha po omezování její suverenity pomocí soudů a jako nedokázané a nepodložené křivé obviňování!

Jistě nelze někomu omezovat svobodu myslet si, co chce. Ale výše uvedené kroky už překračují svobodu myšlení. Svobodu dělat si, co chci, si dnes lidé nenechávají omezit ani pravdou, ani právem. V nedávné minulosti máme příklad, kam nenávist může zavést i inteligentního člověka. Myslím nyní na prof. Hobzu, který svou nenávistí vícekrát poškodil církve (viz shození konkordátu na pouhý modus vivendi za první republiky). V padesátých letech se nechal naverbovat kriminálními živly komunistické strany, které organizovaly tragické politické monstrprocesy, a spolupracoval na přípravě takových procesů a na odsouzení vysokých církevních představitelů. Na jeho názory se někteří odpůrci majetkového vyrovnání, například Jiří Paroubek, odvolávají. Nejen politickou, ale i kulturní úroveň projevů soudruha Grebeníčka netřeba komentovat. Je to echo jejich totalitní minulosti, od které se, jak patrně, neoprostili. Maně si člověk vzpomene na jeden známý Gottwaldův projev v parlamentě, v němž poslancům řekl, že se jezdí do Moskvy učit, „jak vám zakroutit krkem“.

Zároveň je to ukázka, kam to vede, že jsme v '89 neusilovali o to prohlásit totalitní komunistický režim a jeho nositele pro zločiny spáchané na našem národě za nežádoucí, za protispolečenskou organizaci a neodsoudili je. Dnes mají tu drzost bránit ve sněmovně nápravě svých kriminálních činů. Jim sekundují poslanci ČSSD. A poslanci se všemi docela vážně diskutují.

Majetkové vyrovnání s církvemi je téma, na kterém se profilují politické strany i politici. V nedávno realizovaném průzkumu veřejného mínění STEM o tomto tématu se 69 % dotázaných vyslovilo proti restitucím. Tento výsledek ukazuje, jaký je vztah

širší veřejnosti k lidským právům, k jednomu z prvních ústavních práv – právu na majetek. Některé strany jako například ČSSD a jiné žádaly uspořádání referenda o této věci. Tímto požadavkem zpochybnily práva uvedená v ústavě. Jsou to zbytky komunismu v hlavách těchto politiků, kteří si neuvědomují, že o lidských právech se referendum nedělá. Za totality určovala „strana“, jaká práva lidem dát a jaká ne. Zdá se, že podobné názory jsou dodnes součástí myšlení některých politiků. Takový styl politiky by pak uskutečňovali, kdyby je voliči zvolili. To by si měli voliči uvědomit. Sama myšlenka o referendu ukazuje, že mnozí pokládají emoce lidí za důležitější než obecně světově uznávaná lidská práva. Taková mají hodnotová měřítko. Také Jiří Paroubek zavětral, že by mohl v těchto populistických vodách ulovit nějaké hlasy pro svou novou stranu, a tak se účelově, populisticky postavil proti majetkovému narovnání...

Takovýmto stylem politického uvažování z našeho společenského ani ekonomického marasmu nevybředneme. Tento styl uvažování vede ke všemu tomu rozkrádání státního majetku a okrádání lidí, jak to známe z různých informačních zdrojů. Bojem proti majetkovému narovnání chtějí mnozí zakrývat své osobní zájmy povýšené nad zájmy společnosti, svou chamtivost a tendence k obohacování, bez ohledu například na města a obce. Myslím, že by nás tyto diskuse kolem řešení majetkového narovnání i podaná trestní oznámení měly vést k vážnějším úvahám nad širšími politickými a společenskými souvislostmi. (zajímavé texty najdete také na <http://www.kardinal.cz>)

*S výše uvedeným také souvisí včerejší prohlášení
Konzervativní strany, které otiskujeme v celém znění a bez
komentáře, kterého nakonec není třeba:*

KONZERVATIVNÍ STRANA VYZÝVÁ K DOKONČENÍ RESTITUCÍ

Praha 14. února 2012

Konzervativní strana s lítostí konstatuje, že ani po dvaceti letech od přijetí zákona o mimosoudních rehabilitacích (č. 47/1991 Sb.), zákona o půdě (č. 229/91 Sb.), zákona č. 243/1992 Sb., který vlastně doplňuje zákon o půdě, a zákona č. 42/1992 Sb. o transformaci zemědělských družstev nebyly restituční a transformační procesy v souladu s jejich zněním dokončeny. Navíc, křehké nebo levicové vlády, předcházející té současné nenašly dostatek dobré vůle a odvahy prosadit v zákonech avizované navrácení majetku církví, církevních organizací a spolků, přestože tento postup je nejspravedlivější formou privatizace majetku zabaveného zruďnou totalitní mocí a navíc i zmírněním způsobených křivd. Nejde tedy o nějaké zlovolné darování společného majetku nás všech menší skupině věřících, jak někteří aktivisté veřejnosti prostřednictvím médií vnucují. Největší soustavně kladené překážky tomuto procesu jsou z dílny KSČM, jejího programově (a personálně) velmi blízkého partnera – ČSSD a zmíněných zmatených aktivistů. Konzervativní strana proto vítá konsensus vládních stran ve věci zákona o navrácení majetku církví, církevních organizací a spolků. Odkazujeme přitom na stanovisko Konzervativní strany „Majetkové vyrovnání“ ze dne 31. ledna 2008.

Konzervativní strana důrazně protestuje proti presentaci neodborných článků v seriózních médiích ve věci poskytování náhrad za majetek, který nelze oprávněným osobám vrátit (HN, 6. 2. 2012), a proti poskytování rozsáhlého vysílacího času ve veřejnoprávních médiích pro takové aktivisty, jakou je emotivní, nikoliv však odborné

fundovaná, spisovatelka Lenka Procházková (ČT, 9. 2. 2012). Tyto osoby nevnáší do debaty o restitucích nic pozitivního. Spíše produkují postoje založené na jedné z nejnižších lidských vlastností, kterou je nepřejícná závist, a na komunisty vnuceném pokřiveném pohledu na činnost církvi. Ještě horší by bylo, kdyby jejich neblahá vystoupení byla motivována finančním prospěchem za uveřejnění článku na titulní straně, nebo celostátní prezentací svého jména před lidmi, kteří si v důsledku čtyřicetileté komunistické masáže důležitost církvi pro zdravý vývoj společností a jejich kultur snad v polovině světa neuvědomují.

Konzervativní strana vyzývá vládu ČR, aby zajistila právní pomoc osobám oprávněným podle uvedených zákonů, zejména transformačního, a v případě neúspěšného soudního a exekučního vymáhání podílů vzniklých na základě zákona č. 42/1992 Sb. přijala nespornou odpovědnost státu za současný stav tak, že postižené osoby plně odškodní. Vyzýváme Parlament ČR, aby ze zákona č. 229/91 Sb. odstranil socialistický balast – například nerovné postavení oprávněné osoby a osoby, které byl její nárok postoupen. Konzervativní strana pokládá škody na duších občanů naší země za snad nejhorší důsledek vlád totalitních režimů a popsané události za jejich pochmurný projev. Musíme smutně konstatovat, že v této sféře došlo za posledních 22 let ze všech oblastí života společnosti k nejmenšímu pokroku. Naopak, všude lze vidět, jak vzrostla míra bezohlednosti, neodpovědnosti vůči budoucím generacím, síla drzé arogance a sobectví.

Konzervativní strana

Za správnost vyjádření zodpovídá předseda Jan Kubalčík (predseda@konzervativnistrana.cz).

POTÁPĚJÍCÍ SE LOĎ EVROPSKÁ?

Pochopitelně, že se žádná evropská loď nepotápí. Díky evropské integraci žije kontinent evropský již 67 let v míru a dá-li Bůh (a rozumní Evropané) bude tomu i tak nadále. Ovšem podle toho, co čteme v českých novinách, mohli bychom se mít daleko lépe, kdyby nebylo právě Evropy a té její zpropadené Evropské unie. Vždycky musí existovat někdo, kdo zavinil, že se máme hůře. Kdysi to byli Habsburkové, později Mnichov, poté Moskva a dnes se vracíme po spirále někam do Berlína. Tedy v očích rádoby vlastenců.

V této zemi jsou však také lidé, kteří si vidí dál než na špičku nosu. Jedním z činitelů proevropských je organizace Panevropská unie Česka. Sdružení, které obnovilo svoji předválečnou činnost ještě bezprostředně před listopadem 1989. Mnozí z Panevropanů splnili svůj úkol a opustili nás. Avšak přicházejí další mladí lidé, kteří mají zájem naplňovat myšlenky, které prezentoval před více než devadesáti lety zakladatel Panevropy Richard hrabě Coudenhove-Kalergi. Panevropská unie Česko bude mít na jaře tohoto roku svůj XXI. kongres. Výbor organizace se obrátil na své členy s tím, že bude nutné, aby z kongresu zazněl také hlas na podporu integrace Evropy. Je dobré, že v ohlasech na dopis výboru se objevují velice pozitivní reakce. A

to z řad mladých lidí. Před nedávnem přijatá mladá členka Panevropské unie Česko Mgr. Iveta V. na adresu výboru napsala:

Myslím si, že poslání nadcházejícího kongresu je jasné: postavit se za jednotnou Evropu, neboť myšlenka evropského sjednocení za účelem míru a prosperity potřebuje silnou podporu nyní víc než kdy jindy. Je třeba vymezit se vůči tendencím, které se v současné době šíří a které zkreslují Evropskou unii i její poslání a které z důvodu současné krize eurozóny a nutnosti přijmout jistá - pro mnohé nepříznivá opatření - podkopávají původní myšlenku evropského sjednocení. Nacházíme se v těžké době, o to pevnější však musí být naše víra a o to hlasitější musí být naše názory, které v rámci Panevropské unie - napříč evropskými národy – sdílíme.

Téměř současně s tím, se obrátil na vedení Panevropské unie Česko Ing. Jaroslav B. těmito slovy:

Měl bych zájem o členství v Panevropě a chtěl bych se zeptat, co je pro to třeba učinit. Mám již poměrně dobrou představu o činnosti a zaměření Panevropy, přesto bych rád získal další informace o její činnosti v České republice. Jsem ročník 1978, absolvoval jsem gymnázium v Brně a v Kuvajtu, studium financí a obchodu na FP VUT v Brně, politologie / mezinárodní vztahy na FSS MU v Brně. Posledních 6 let jsem pracoval v Pricewaterhouse Coopers v Praze a v Ernst&Young v Lucembursku jako auditor. Politicky jsem zaměřen konzervativně, ekonomicky liberálně. Předem děkuji a těším se na Vaši odpověď.

Mladému muži jsme pochopitelně poslali přihlášku a pozvali ho srdečně do našich řad. Zdá se tedy, že generační problém řešit nebudeme. Evropa není zdaleka v krizi. O tom také následující příspěvek.

ŠKOLA PRO VŠECHNY **DOBŘE VYUŽITÉ EVROPSKÉ DOTACE**

Půl roku už realizují ve Střední odborné škole v Bruntále projekt financovaný ze strukturálních fondů Evropské unie, nazvaný „Škola pro všechny“, který má pomoci žákům se speciálními vzdělávacími potřebami lépe zvládat středoškolské studium. Projekt, jehož náklady se vyšplhají celkem na téměř 3,2 milionu korun, je zcela hrazen ze strukturálních fondů Evropské unie, z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost a je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

„Chceme, aby naše škola byla ke svým žákům přátelská a připravila jim dobré podmínky ke studiu, které respektují jejich individuální potřeby,“ řekla k projektu „Škola pro všechny“ jeho hlavní manažerka Zuzana Tomanová. Projekt reaguje na zvyšující se počty znevýhodněných žáků ve škole a potřebu vytvořit podmínky pro jejich vzdělávání. Hlavním cílem projektu je změnit pojetí vzdělávání ve škole. Vytvořit prostředí, v němž se budou moci vzdělávat všichni žáci, bez ohledu na jejich zdravotní, sociální či jiné znevýhodnění.

„Změna v pojetí výuky povede k rozvoji intelektových schopností znevýhodněných žáků, sníží jejich funkční negramotnost a posílí jejich odborné znalosti a dovednosti,“ informovala o dopadech projektu manažerka Alena Petrošová. Aktivity projektu jsou zaměřené například na pomoc znevýhodněným žákům při zvládnutí učiva prostřednictvím vytvořením 20 výukových interaktivních materiálů pro žáky se specifickými poruchami učení a výukovými problémy pedagogy školy. Materiály byly už dokončeny a nyní jsou zaváděny do výuky. Neméně důležitými aktivitami projektu jsou i ty, zaměřené na zajištění potřebného materiálního a technického vybavení k vedení vyučování a na odborné vzdělávání pedagogů v oblasti práce s žáky se specifickými poruchami učení a výukovými problémy a také sociálně znevýhodněné žáky.

Třídy Střední odborné školy v Bruntále, jak v Dukelské, tak v Krnovské ulici byly vybaveny čtyřiceti notebooky, které během výuky mohou využívat žáci se specifickými poruchami učení a vzdělávacími potřebami a také po výuce sociálně znevýhodnění žáci k přípravě domácích úkolů. Obě budovy školy mají díky projektu pokrytí wi-fi signálem internetu. Žáci si mohou ve škole nahrát učivo na přenosné flash paměti, které jim jsou zdarma zapůjčeny pro domácí přípravu do výuky. K dispozici jsou jim v obou budovách školy také multifunkční tiskárny s možností kopírování a to opět zdarma.

Během realizace projektu proběhlo sedm adaptačních kurzů, během nichž se žáci prvních ročníků nejen seznamovali mezi sebou, ale i se svými pedagogy. „Díky projektu jsme mohli téměř 200 žáků vyslat na třídení adaptační kurzy bez toho, aby museli zaplatit nějaké poplatky. Je to dobře hlavně vzhledem k množství žáků ze sociálně vyloučeného prostředí, kteří k nám do školy chodí,“ uvedla hlavní manažerka projektu Zuzana Tomanová. V úzké návaznosti na tyto kurzy byli, rovněž v rámci projektu „Škola pro všechny“, proškoleni i někteří pedagogové školy tak, aby byli v dalších letech schopni podobné kurzy dělat sami.

Velké výsledky si škola slibuje i od posílení školního poradenského pracoviště o dalšího psychologa, který se zaměřuje od počátku školního roku na žáky se specifickými poruchami učení a žáky s výukovými problémy. Pracuje ve škole osm hodin týdně a během prvních měsíců své činnosti se věnoval zmapování situace v prvních ročnících, čímž navázal na předchozí průzkum situace ve škole, který proběhl už v minulém školním roce. Pro jeho práci byla zřízena ve škole i dvě počítačová pracoviště pro kompenzaci poruch smyslového vnímání žáků, kde bude psycholog s žáky pracovat individuálně. „Byla zavedena individuální diagnostika žáků a psycholog s nimi začal také individuálně pracovat. Mezi jeho činnosti patří i konzultace s pedagogy a to jak o problémech žáků, tak i o vytvářených výukových materiálech,“ komentovala činnost nového psychologa ve Střední odborné škole v Bruntále manažerka projektu Škola pro všechny Alena Petrošová.

„Čeká nás ještě půl roku realizace projektu. Během něj musíme dokázat, že naše cesta ke zlepšení podmínek pro vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení a žáky s výukovými problémy a také žáky sociálně znevýhodněné a změna způsobů výuky těchto žáků je správná,“ přiblížila druhou polovinu realizace projektu hlavní manažerka Zuzana Tomanová. Podrobnosti k projektu jsou k dispozici na webových stránkách www.skolaprovsechny.eu

S TÍM ČERVENÝM VÍNEM TO PRÝ NENÍ PRAVDA

Novinky.cz nedávno přinesly zprávu o tom, že jistý americký vědec zfalšoval 145 údajů o pozitivních účincích červeného vína. Celá zpráva zní takto:

Univerzita v americkém Connecticutu obvinila šéfa Centra pro výzkum kardiovaskulárních chorob z rozsáhlého falšování vědeckých zpráv, které opěvovaly vliv červeného vína na lidské zdraví. V oficiální zprávě je zmíněno 145 případů neopodstatněné manipulace s údaji, včetně jejich čirého falšování. Vyšetřování obviněného profesora Dipaka Dase bylo důkladné a trvalo tři roky. Univerzita po anonymním udání v roce 2008 postupovala opatrně, ale důkladně. Postupně byly přezkoumány zprávy o blahodárných účincích vína, které Das publikoval v 11 vědeckých časopisech. Ve všech případech zprávy obsahovaly nepravdivé a zavádějící údaje. To však neznamená, že by červené víno bylo zdraví škodlivé, není však nějakým zázračným lékem, jak se Dasovy studie snažily naznačit. Univerzita s výsledky svého šetření okamžitě seznámila redakce časopisů, kde Dasovy zprávy vyšly a zároveň zrušila federální granty, které obviněný profesor získal v celkové výši 890 tisíc dolarů (téměř 18 miliónů Kč). „Jsme odpovědní za nápravu vědeckých údajů, které se šířily v odborné komunitě po celé zemi,“ uvedl prorektor Philip Austin. Das, který pracoval na univerzitě od roku 1994, byl propuštěn. Nepomohla mu obhajoba, že celá kauza je jen spiknutí proti jeho osobě. Chyby ve svých zprávách přiznal, ale připisuje je na vrub prodělané mrtvici a následné rekonvalescenci. Dasův výzkum se mimo jiné týkal látky resveratrol, která se měla vyskytovat v jadérech červené a některých odrůd bílé révy. Připisovaly se jí až zázračné účinky jako antioxidantu, který zvyšuje obranyschopnost organismu a zpomaluje.

VÍTE, K ČEMU JE EVROPSKÉ ČÍSLO 112?

Číslo 112 je evropské číslo tísňového volání, na které se lze kdekoliv v EU bezplatně dovolat z pevné linky i z mobilního telefonu. Toto číslo spojí volajícího s příslušnou tísňovou službou (místní policií, hasičským záchranným sborem nebo zdravotnickou záchrannou službou) a funguje 24 hodin denně. Číslo 112 je nyní plně funkční ve všech členských státech EU paralelně s národními čísly tísňového volání. Číslo 112 se používá i v zemích mimo EU, například v Chorvatsku, v Černé Hoře a Turecku. Také Ukrajina se zavázala zavést toto číslo ve městech, kde uspořádá fotbalové zápasy Eura 2012 (v Doněcku, Charkově, Kyjevě a Lvově), a to do začátku této sportovní události.

FOTO PRO DNEŠNÍ DEN

Takových zimních pohledů (tento je z Beskyd) si užíváme v těchto dnech více než dost. Horší je, že nám velice často zakrývá pohled na horská údolí i na horské velikány smogový mrak. Všichni se ptají a diví, jak je to možné. Přitom vysvětlení je nasnadě - životní prostředí si znečišťujeme sami. Pouze město Ostrava má jasno. Smog na Ostravsku zavinila vláda. Proto také město podalo žalobu na vládu skrze vá znečištění regionu. Podle této naprosto zcestné logiky by stačilo vyměnit vládu a děti v Radvanicích nebudou předními kandidáty na onemocnění rakovinou. Jak jednoduché, že?

PETROUŠKOVY PŘÍHODY (758)

Dlouhé roky jsem zvyklý večer před usnutím zalistovat v oblíbené knížce (někdy dokonce i v nějaké nové) a přečíst si alespoň pár stránek. Včera došlo i na Goethova Fausta. Ani jsem nestačil přelétnout první dva odstavce v knize jen tak náhodně otevřené, když jsem ucítil, že nejsem sám.

Ano, seděl naproti mně v křesle a mlčel. Byl to opravdu ďábel. *Ten plán není špatný, řekl mi a já přesně věděl, o čem hovoří.* Večer jsem se trochu zasnul a uvažoval o tom, jak by se velice zašmodrchané poměry v této zemi daly alespoň trochu napravit.

Není, odpověděl jsem. A ty mi chceš pomoci? Ďábel se usmál. Rád ti pomohu. Za posledních dvacet let v této zemi plním plán přísunu duší do pekla asi na tisíc procent, takže mám čas na nějaké experimentování. A ty bys mohl odčinit nějaké ty

svoje hříšky a dostat se možná do očiště. Stejně na tomto světě zas tak moc dlouho už nebudeš.

Bylo to lákavé, konec konců jako každé ďáblovu pokušení. Víím, že ďábel napřed odměňuje a poté trestá. Pokušení bylo však příliš silné. A tak jsem mu nadiktoval své podmínky. Byly poměrně jednoduché. Pro mě novou, zcela dokonalou identitu s nejlepším právnickým vzděláním. Neomezené finanční prostředky. Perfektně vybavenou a dokonale zabezpečenou správní budovu v menším okresním městě, zajišťovanou tou nejlepší možnou bezpečnostní službou. Třicet excelentních právníků s vysokou morálkou. Administrativní a technický personál podobného druhu. Další potřebná technická a osobní zajištění pro všechny pracovníky na nejvyšší možné úrovni. Od prvního dne příštího měsíce každý týden třicet dokonale zpracovaných a naprosto nezpochybnitelných trestních spisů (včetně důkazů) s potřebným trestním oznámením. Ke každému případu zpracované informace pro média a případné další orgány.

Ďábel se uchechtl. *Jdeš na to od lesa*, pochválil mě a položil na stůl smlouvu. Poněkud divnou. Měl jsem upsat svoji duši v případě, že alespoň polovina mých podání bude úspěšná dle platných zákonů. I ďábel se kupodivu jistil, což mě mělo varovat. Leč já nedbal. Píchl jsem se do malíčku a smlouvu podepsal. Ďábel položil na stůl doklady, klíče od budovy s adresou. Před domem stál automobil s řidičem. *Ale výběr těch, na které mají být příslušné spisy, ten je na tobě*, řekl mi a zmizel.

Týden jsem si kupoval poctivě všechny noviny, studoval internetové weby a vypisoval si jména. Na konci týdne jsem jich měl asi tisíc. Předal jsem je ďáblu a první den v měsíci vše začalo. Každý týden podával můj tým třicet perfektně zpracovaných trestních oznámení s přílohou mnoha přímých i nepřímých důkazů. Koncem třetího týdne jsem jako každé ráno přijížděl do naší centrály. Asi kilometr před cílem mi zazvonil červený mobil. Jeho číslo měla pouze jediná osoba. Sekretářka Eva. Oznamovala mi, že úplně všichni zaměstnanci jsou již v zasedací místnosti na poradě, kterou jsem včera večer narychlo svolal. Zmocnilo se mě neblahé tušení. Stačil jsem ještě zvolat, ať všichni ihned prchnou z budovy. Bylo pochopitelně pozdě. Slyšel jsem výbuch, viděl ohnivý sloup a bylo mi jasné, že dojedu pouze k hromadě sutin.

Na vedleším sedadle náhle seděl on. *Promiň*, řekl mi překvapený ďábel. *Něco mimo moji představivost. Jsou rychlejší než já*. A vrátil mi smlouvu.

**Dnes má svátek JIŘINA. Zítřka LJUBA.
Nezapomeňte jim blahopřát.**

